

KREŠŤAN

L. I. MOLNÁR ILLUSTRÁTOR
Hirlepkegyűjtő
Bévedőkönyv
1916/1680. sz.

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol' roka ... 2 " — "
Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Za vydanie zodpovedný
JÁN MOLNÁR, pralesť

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpáť neodávajú.

Príprava k šťastlivému Novému Roku.

Trojdnová pobožnosť k úcte najsvätejšieho Srdca Pána Ježiša.

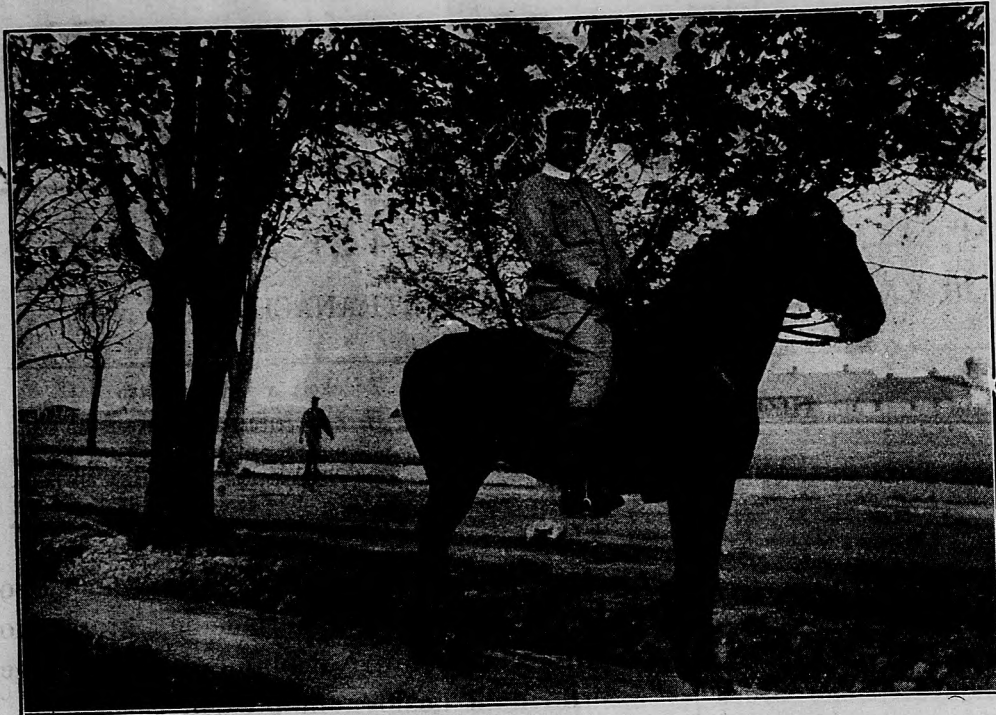
Jeho eminencia kardinál knieža primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch v XXV. obežníku cirkevnom, poťažne odbavo-

vania trojdnovej pobožnosti k úcte najsvätejšieho Srdca Pána Ježiša vydal nariadenie, ktoré ako prípravu k šťastlivému Novému Roku podávame v nasledovnom doslovnom preklade:

Svetovej vojny druhý kalendársky rok začali sme s tým, že Krajinu Uhorskú obetovali sme najsvätejšiemu Srdcu Pána Ježiša. Novú úmluvu uzavreli sme s najsvätejším Srdcom,

Poklona sv. Troch Kráľov.

Štefan Rakovszky, skúť. vnút. tajný radca, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, predsedá Katolíckej ľudovej Jednoty, ako nadporučík dragónov.

aby vlast našu do otcovskej lásky svojej ráčilo prijať.

Prítomne s koncom roka povďačne padáme do zeme pred oltármi Pána a vďaka Mu vzdávame, že uhorské a spojenecké armády v mnohých krvavých bojoch viedol ku víťazstvu a poskytol nám záloh čestného pokoja.

Ponevác ale boje tie ešte neni sú zakončené a našej vlasti budúci osud závisí od tajných rozhodnutí božskej prozreteľnosti, bo nesmierne množstvo vyliatej krve ešte neposkytlo úplného zadosťučinenia; na konci roka s kajúcim duchom obraciame sa k božskému Srdcu veľkého milosrdenstva, po dlhých modlitbách ešte hlasnejšie prosíme od Neho odpustenie našich hriechov a odstránenie, vlast našu ubíjajúceho hrozného nešťastia.

Rozlúčiť treba sa nám s rokom, s najväčším to svetového dejepisu a vstúpiť do roka nového, v ktorom úfame pokoja požehnanie. Tolko citov opanúva nás, tolko žalostných rozpomienok, tolko omámenia nad dosiahnutými víťazstvami, úzkosti a dúfajúcej nádeje prúdi v našom srdci, že s obratom roka mimoriadnu príležitosť hľadáme k zaoberaniu sa s Pánom Bohom, stvoriteľom a posledným cieľom to našej duše. Aby som tejto prirodenej túžbe Srdca zadosťučinil, Prevelebnému Duchovenstvu s týmto odporúčam, aby v posledné tri dni roka k úcte

tej modlitby odporúčania. Veriacim nech poskytnú hojnej príležitosti k odbaveniu svätej spovede, aby v deň nového roka hromadným pristúpením ku svätému prijímaniu uprosili Pána Ježiša a mohútnu podporu Jeho vyprosili si k novému roku.

Kde okolnosti nemožné činia odbavovanie trojdňových pobožností, tam duchovní pastieri, sodpovedne miestnym pomerom, nech usilujú sa možným spôsobom, s veriacimi obnoviť obetovanie sa najsvätejšiemu Srdcu Pána Ježiša. V Ostrihome, dňa 4. decembra r. 1915.

Ročné valné shromaždenie Katolíckej ľudovej Jednoty.

V nedeľu 19. decembra v Budapešti vydržiavané bolo ročné valné shromaždenie Katolíckej ľudovej Jednoty, najväčšej to obrannej orgaizácie kresťanského Uhorska. V shromaždení tomto súčasnilo sa skvelé popredné obecnstvo, ačpráve členovia neboli tam v tak obrovskom počte, ako po iné roky, bo premnohí nachodia sa na bojišti. S radosťou môžeme ustáliť, že terajšie válečné časy neoslabilo Katolícku ľudovú Jednotu, ba oproti ju posilnily. Za terajšej búrlivej doby, ľudu opravde potrebný bol tento prameň sily. Zvlášte ženské, Katolíckej ľudovej Jednote na veky povďačné ostanú, za tú právnu obranu, za poučovanie a tešenie, aké ona poskytovala svojim členom do vojny narukovaným.

Katolícka ľudová Jednota prítomne má 279.400

členov. To len tak bolo možno, že mnohí ešte aj z bojišta poslali svoje členovské poplatky.

V kancelárii Katolickej Ludovej Jednoty v tomto roku odpovedali na 167.240 listov.

Ludová kancelária vybavila 17.571 záležitostí. 1458 členov osobne prišlo do strelišta radu pýtať. Po jednotlivých stranách krajiny mali sme 326 pravotárov, z ktorých polovica narukovala do vojny.

Žalostným srdcom prichodí nám spomenúť, že medzi pravotármi Katolickej Ludovej Jednoty smrť zariadila hojnú žatvu. Na bojišti hrdinskou smrťou zomreli:

Dr. Ándor Abonyi z Dombováru. Dr. Ferenczi z Nagykanizse. Dr. Franc Miskolczy z Csongrádu. Dr. Jozef Freyler z Budapešte. Dr. Franc Nagy z Komárna. Dr. Albert Szabó nemestótsky z Nagy-károlya. Dr. Alexander Stuhl zo Szepsi. Dr. Ján Skultéty zo Zenty. Dr. Štefan Znamenák zo Zlatých Moraviec. Dr. Franc Varhanek zo Stolno-Belohradu.

V zajatí nachodia sa:

Dr. Jozef Novotný z Varannova. Dr. Ladislav Schmidt zo Sárváru.

Vydržiavanie shromaždení tiež bolo nemožné, miestne organizácie ale statočne pracovali. Členovského príslušného tlačiva vydali sme viacej ako tri milióny kusov. Vierobranná odborná trieda vyvíňovala veľmi blahonosnú prácu. Ku prevádzaniu válečnej podpory zariadili sme Katolícku Karitás, ktorá chudobným katolíckym delníckam 184.443 korún mzdy vyplatila za ručnú prácu. Ponevác v Budapešti opravde je nedostatok potravných článkov a chudobné ženské a rodiny sotva môžu výžiť, pre našich budapeštiánskych členov zariadili sme stravujúcu akciu s vytvorením sprostredkovateľov. Vidieckym členom našim za lacnú cenu zaopatřili sme 120.100 kilogrammov potravných článkov od členov vidieckych. Na všedennú útuľen chudobných detí obetovali sme 25.800 korún. Hospodárska kancelária naša ku svedadeniu poľnohospodárskej vedy rozdelila 100.000 letákov a 870 kníh.

Zaoberali sme sa aj so scenením plodín a s podporovaním týchže zadováženia. Na žiadosť, interessujú cich sa upovedomili sme nielen o budapeštiánskych cenách, lež udali sme aj spoľahlivé firmy a previedli sme aj spojenie s nimi, v 86 pádoch ale sami sme predali členami sverený nám tovar a v 420 pádoch (1914. v 220)

dali sme radu v technických otázkach, sprostredkovali sme zaopatřenie 28 väčších a 96 menších poľnohospodárskych strojov.

Válečná zprávodajná kancelária naša v 80 tisíc pádoch dala odpoveď rodinám do vojny narukovaných.

Na válečnú požičku Katolícka Ludová Jednota značila 150.000 korún a to všetko boli sme v stave previesť z toho malicherného členovského poplatku jednej koruny.

Katolicismus Uhorska večnou povďačnosťou zaviazaný je tým mužom, čo túto mohutnú organizáciu utvorili a k rozkvetu priviedli. Kresťanský ľud nesklateľne držať sa má tejto ustanovizne, ktorá jedine v smutných dňoch tmavej budúcnosti, kresťanstvu istú ochranu zabezpečíť môže.

Vo valnom shromaždení povedané reči ako vždy, tak aj v tomto roku predostreli program účinkovania v budúcnosti.

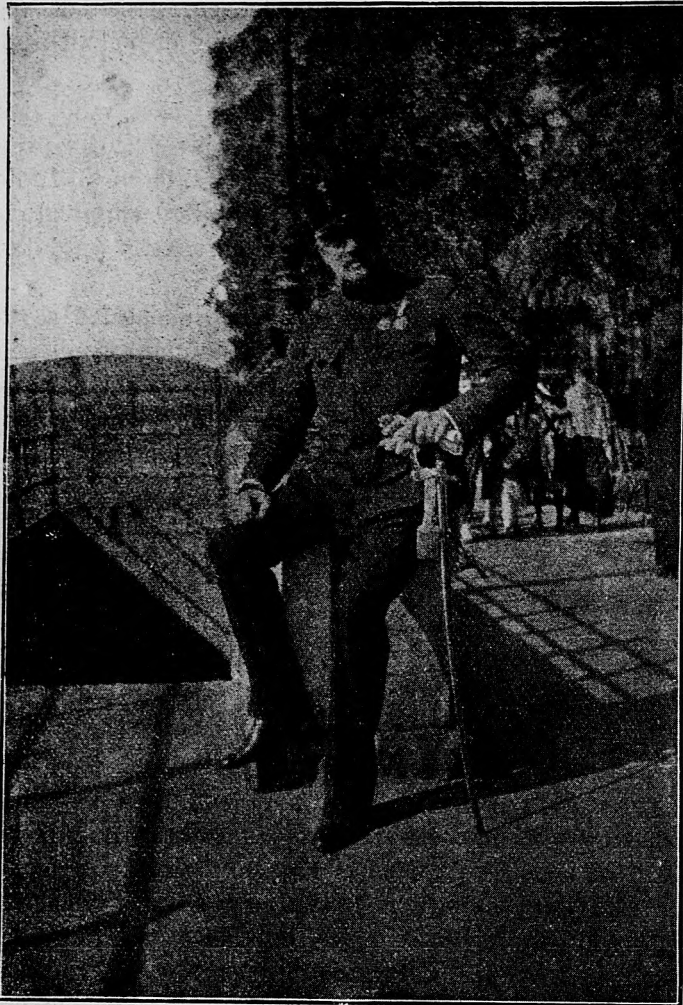
(Dokončenie nasleduje.)

Stručný rozhľad na zvláštnejšie válečné udalosti r. 1915.

Rusi vianoce 1914. a nový rok 1915. strojili sa sláviť v Berlíne. Pri mazurských jazerách ale zlomil ich válečnú silu maršall Hindenburg. Zničil celé ruské armády a zahnal ich ďaleko od hranice Východného Pruska. Pozdej Rusi vtrhli do Haliče, na krátky čas zaujali Lemberg a Przemysel, cez Karpáty vrátili sa na územie severných stolíc Uhorska. Po víťaznom prelomení ich frontu pri Gorliciach ale, pred uhorskými, rakúskymi a nemeckými čatami zaraz prinútení boli o zlom-krky cúvať a utiahnuť sa ku ich pevnostiam,

Gróf Béla Scherr-Thoss, krajinský vyslanec kresť. ludovej strany, husársky kapitán.

Gróf Aladár Zichy, skutočný vnútorný tajný radca, predseda kresťanskej ľudovej strany, ako husársky nadporučík.

ktoré jedna za druhou i s Varšavou, hlavným mestom ruského Poľska, padly do našich rúk. Z európejského územia ruskej ríše, uhorské, rakúske a nemecké víťazné čaty do 31. decembra 1915. **podmanily 350.000 štvorcových kilometrov.**

Peter srbský kráľ vianoce 1914. a nový rok 1915. sláviť chcel v Budapešti ba v jeho namyslenosti nazdával sa, že sa mu pošťastí, dostať sa i do Viedne. Čo sa ale stalo? Uhorské, rakúske, nemecké a bulharské čaty, kráľa Petra i s jeho armádou vypraly z celeho Srbska a z územia Balkánu podmanily viacej ako **90.000 štvorcových kilometrov.**

Nikita, kráľ Čiernej Hory, není v stave zastaviť víťazné napredovanie uhorských a rakúskych čiat generála *Kövessa*, ktorý s každým dňom, za nevyslovných prirodzených ťažkostí, hlbšie vniká do Černohorska, tak že zaiste v krátkom čase i černohorského kráľa *Nikitu* stihne stejný osud, ako srbského kráľa *Petra*.

Zo severného Francúzska a Belgicka Nemci držia v rukách **50.000 štvorcových kilometrov.**

Angličania v bojoch proti víťazným čatám našich spojencov do 9. decembra 1915. utratili: 119.923 mrtvých, 338.758 ranených a 60.596 zmizlých obecných vojakov; 7367 mrtvých, 13.365 ranených a 2149 zmiz-

lých dôstojníkov. Územie nemohli utratiť, bo ho pomimo anglického trojkráľovstva v Európe nemajú, žijú ale v jednotajnom strachu, že víťazné nemecké čaty jedného dňa zavítajú u nich v Londýne.

Taliani, všestranného opovrhnutia účastní nekďajší naši spojenci, v novom roku 1915. mali aspoň nádej, že od rakúsko-uhorskej monarchie bez obetí dostanú čo žiadajú. Včul ale, odkedy nás napadli, nielen že prišli o túto nádej, *lež bez toho, že by z nášeho územia čo len na piadť územia boli vedeli podmaniť, za sedem mesiacov utratili vyše pol milliona ľudí.*

S koncom tohoto stručného rozhladu po zvláštnejších válečných udalostach minulého roka, výrazu treba nám dať tej všeobecnej vrelej túžbe, aby v nastávajúcim r. 1916. dobrotivý Pán Boh dožiť sa nám dal, statočného a stáleho pokoja.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna na Balkáne.

Operácie uhorských a rakúskych armád.

Podmaršall Höfer, námestník šéfa generálneho štábu, o operáciach uhorských a rakúskych armád na juhovýchodnom bojišti vydal nasledovné úradné zprávy:

15. decembra. Od Plevlje napredujúce uhorské a rakúske čaty generála *Kövessa* včera aj od Vranej Gory na juh ležiace černohorské posície *v celej ich šírke zaujaly*. Jedon vojenský stĺp pri Glibači, prenasledujúce nepriateľa, postúpil po pretrhlinu rieky Tara a rozpráčil jedon bataillon nepriateľa. Iné čaty prišli ku Grobu. Na vyšínach bezprostredne od Berany na východ, krem našich oddelení aj Mohamedáni a Albánci stoja v boji s Černohorcami. Včera sme zajali 340 vojakov a 150 vojovinných.

16. decembra. Naše čaty včera nepriateľa aj od Gilbači na juhovýchod vtlačily do prietrhliny rieky Tara. Iné uhorské a rakúske stĺpy vojenskej, v prudkých bojoch prišli na vyšiny bezprostredne od Bjelopolja severne a na odsek na pol ceste medzi Požajom a Beranom. Nepriateľ od Ipeku na západ začal cúvať ku Plave Gusinje. Včera oznámený počet zajatcov vzrástol na 900 hláv.

17. decembra. Od Čelebiča na juhovýchod Černohorcov odohnali sme z posledného kusa bosenského územia, ktorý ešte obsadený držali. Naše čaty aj na tom odseku prešli ku prietrhline Tary.

Bjelopolje včera od popoludnia je v našej moci. Cisárske a kráľovské čaty obkolesujúcim útokom, po prudkých bojoch, zaujaly mesto a do večera dovezly 700 zajatcov.

Od Ipeku na západ cúvajúceho nepriateľa prenasledujeme. Černohorci na ceste svojho cúvania všade podpaľujú mohamedánske obce.

17. decembra. Územie od Bjelopolja na juhovýchod očistili sme od nepriateľa. Počet mužov, ktorých sme

pri dobíí tohto mesta zajali, zvýšil sa na 1950 hláv. V severnej Čiernej Hore jedna naša divízia v bojoch posledných štyroch dní **doviedla spolu 13.500 zajatcov.**

19. decembra. V Čiernej Hore prenasledovacie boje prajne trvajú. Včera doviezli sme asi 800 černo-horských a srbských zajatcov.

V bojoch proti Čiernej Hore prihodilo sa, že nepriateľ na oko poddávajúc sa, so zdvihnutými rukami a máchajúc ručníkmi, bežal proti nám a s týmto nás primal, že sme palbu predbežne zastavili, na čo nepriateľ na náš front začal hádzať ručné granáty. Samo sebou sa rozumie, že takýto ohavný válečný figeľ neostal z našej strany bez zodpovedne prísneho potrestania a toto v páde opakovania sa, ani v budúcnosti by ináč nebolo.

20. decembra. Čaty generala Kövessa útokom dobily pevne vystavené posície nepriateľa pri zákrute Tary, od Bjelopolja na juhozápad a pri Goduši od Berany na sever.

V bojoch pozdĺž Tary ukoristili sme tri vrchové kanóny, dva poľné kanóny a 1200 pušiek.

Operácie nemeckých armád.

O operáciach nemeckých armád na balkánskom bojišti, hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

15. decembra. Od Plevlje na juhozápad nepriateľa po riekú Tara, odtiaľto na východ ale za čiaru Grab—Brođzačevo sme zahnali. Zajali sme viac sto ľudí.

16. decembra. V severnej Čiernej Hore boje so zďarom trvaly ďalej. Uhorské a rakúske čaty stoja blízko Bjelopolja.

17. decembra. Bjelopolje sme útokom dobili. Zajali sme vyše 700 mužov.

V boji o Bjelopolje dovedna 1950 mužov, medzi nimi nepatrný počet Černohorcov padol do zajatia. Okolie od Tary na severovýchod, od Majkovacu nadol, sme očistili od nepriateľa. V zdarných bojoch posledných päť dní na tomto okolí 13.500 zajatcov uhorským a rakúskym čatám dostalo sa do rúk.

19. decembra. Pri Mojkovaci a Bjelopolji zajali sme asi 750 novších srbských a černo-horských vojakov.

20. decembra. V bojoch svedených od Tary na severovýchod, ako pozatýmne oznamujú, ukoristili sme tri vrchové a dva poľné kanóny.

Včera pri Mojkovaci boly ďalšie, pre uhorské a rakúske čaty zdarné boje. Priviezli viac sto zajatcov.

O nemeckých a bulharských armádach niet čo oznámiť.

Operácie bulharských armád.

O operáciach bulharských armád na balkánskom bojišti, hlavný válečný stán bulharský vydal nasledovnú úradnú zprávu:

14. decembra. Angličanov a Francúzov zahnali sme na grécke územie. Naše vojská sú na gréckej hranici, ponač nepriateľa predbežne prestály prenasledo-

vat. Na celom fronte je ticho. Nepriateľovi vzali sme 1234 zajatcov, medzi nimi 18 dôstojníkov, 14 kanónov, 62 vozov munície, 10 dvojjápražných sanitčných vozov a mnoho iného válečného materiálu.

Počnúc od teraz generálny štáb vydá zprávu len v tie dni, v ktoré môže oznámiť významnejšie operácie.

Vojna proti Talianom.

Podmaršall Höfer, námestník šéfa generálneho štábu, o udalostach bojišta proti Talianom vydal nasledovné úradné zprávy:

15. decembra polozenie je nezmenené.

16. decembra. Na tyrolskom fronte a na fronte Isonza na jednotlivých miestach bol delostrelecký boj. Naše čaty v kotline Flitscha prekvapujúcim útokom zaujali jednu prednú posíciu Talianov.

17. decembra. Taliani na prímorskom fronte dosiaľ neobnovili tie svoje veľké útoky, ktoré pomerne po krátkej prestávke 11. novembra znova sa započaly, do konca mesiaca trvaly a ešte aj v prvej polovici decembra húževnate viedly sa ďalej na jednotlivých bodoch. Tieto boje následkom tohto môžeme zahrnúť pod meno «štvrtá bitka pri Isonze».

Námahy nepriateľa tentokrát ešte väčšmi, než v predošlých bitkách, smerovaly ku podmaneniu Gorice. Sodpovedne tomuto konečne len proti predmostiu bojo-

Karol Huszár, vyslanec kresf. Iud. strany, ako strážmajster.

valo asi sedem talianskych peších divísií. *Ale útoky veľkej válečnej sily práve tak sa zmarily na osvedčenej odporujúcej sile našich čiat, ako na susedných odsekoch prevedené všetky hromadné útoky.*

Naše čaty pevne podržaly v svojej moci gorické predmostie, Doberdovskú planinu a vôbec všetky svoje posície. Rozbúranie mesta fažko sa dotklo obyvateľstva, ale na vojenské polozenie toto prejavenie malomocnej zlosti nepriateľa, nemalo pražiadneho účinku.

Talianska armáda na Primorí vo štvrtej bitke, dla istého ustálenia, v mrtvých a ranených utratila vyše 70.000 ľudí.

Včera na fronte Isonza jeden proti severnému úbočiu Monte San Michele pokúsený útok, na tyrolskom fronte ale jeden útok alpínskeho bataillonu urobený proti Col di Lane, *sme odrazili.*

18. decembra. V Tyrolsku naše čaty od údolia Sugana na sever odrazily viac nepriateľových útokov proti Collu. V údolí Flitscha znova prekvapujúcim spôsobom sme napadli Talianov v jednej ich najprednejšej posícii. Gorica za čas stála pod palbou ťažkého delostrelectva.

19. decembra. Polozenie je nezmenené. Na severnom úbočí Monte San Michele vo večerných hodinách *odrazili sme dve osihotené vytrhnutia talianskej pechoty.*

20. decembra. Na celom fronte je mierna delostrelecká činnosť, ktorá sa len na odseku Chiese a na okolí Col di Lana stala prudkejšou.

Vojna proti Rusom.

Podmaršall Höfer, námestník šéfa generálneho štábu, o udalostach bojišta proti Rusom, vydal nasledovné úradné zprávy:

15. decembra. Na ruskom bojišti niet zvláštnejšej udalosti.

Armáda arcikniežata Jozefa Ferdinanda na okolí potoka Kormin *odrazila jeden útok Rusov.*

Od Olyky na juhozápad jedného nepriateľského letúňa prinútili sme sletieť a zajali sme ho. Jedon roj našich lietadiel na stanicu Antonovka na železničnej čiare Miedvice—Sarny a na klevanské nádražie hodil bomby. Akcia bola zdarná; pri Klevane vypukol oheň. Všetky naše lietadlá, napriek prudkej palbe nepriateľovej, neurazené sa vrátili.

17. decembra. Na ruskom bojišti niet zvláštnejšej udalosti.

18. decembra. Na ruskom bojišti panuje nezmenene tichosť. Rusi vo svojej dňa 15. t. m. datovanej dennej zpráve tvrdia, že ich jazda pri Ušcieosku na Dnjestri nadabila na rakúsko-uhorskú do ruskej rovnosaty odenú výskumnú čatu. Ani jedno slovo tejto zprávy není pravda. Takéto opovrzeniahodné prostriedky my nepoužívame.

19. decembra. Na ruskom bojišti miestami bol delostrelecký boj.

20. decembra. Zvláštnejšej udalosti niet.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach východného bojišta proti Rusom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy: 15. decembra. Na východnom bojišti není nič nového.

16. decembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Ruské oddelenia od Drišvjatského jazera na sever vnikly do našich posícii, ale protiútokom sme ich odohnali. Na okolí ústia Bereziny jedno nepriateľovo útočenie v našej kanónovej palbe sa rozpadlo.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Polozenie je nezmenené. V noci byly menšie srážky patrol.

Armády generála Linsingena: Pri Bereštianoch zmaril sa jedon nepriateľský útok. Jedno ruské lietadlo od Lucka na východ v okruží uhorských a rakúskych čiat muselo sletieť.

17. decembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Medzl jazerami Naros a Miadziol v noci á včasne rano ruské útoky s citeľnými ztratami nepriateľa pred našimi posíciami sa rozpadly. 120 Rusov čo zajatcov ostalo nám v rukách.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Významnej udalosti sa nestalo.

18. decembra. Počet medzi jazerami Naros a Miadziol zajatých Rusov vzrástol na 2 dôstojnikov a 235 mužov. Polozenie na celom fronte je nezmenené. Boly len menšie boje patrol.

19. decembra. Menšie ruské oddelenia, ktoré sa na rozličných miestach predieraly ku nášmu frontu, sme odrazili.

20. decembra. Polozenie je nezmenené.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

15. decembra. Na fronte zvláste významnej udalosti sa nestalo. Naši letúni s viditeľným zdarom napadli jednu anglickú parolod, ktorá 12. decembra vo výške La Pane dostala sa na zátoň. Nepriateľ, ktorý v smere Bapaume—Péronne, do Lotharingie a nad Mühlheim (Bádensko) vyslal viac rojov lietadiel, v povetnom boji, poťažne v palbe našich obranných kanónov, utratil 4 lietadlá, medzi týmito jedno veľké lietadlo s dvoma motormi.

16. decembra. Na väčšej časti frontu bol živý kanónový boj a čulá činnosť letúňov. Pri Vailly, na južnom brehu rieky Aisne, Francúzi v nočnej chvíle prepadli dve naše menšie strážne posície. Poručík Immelmann včera nad Valenciennesom v povetnom boji sostrelil jedno, už siedme, nepriateľské lietadlo, jedon totiž anglický monoplan. Dla prednášky Francú-

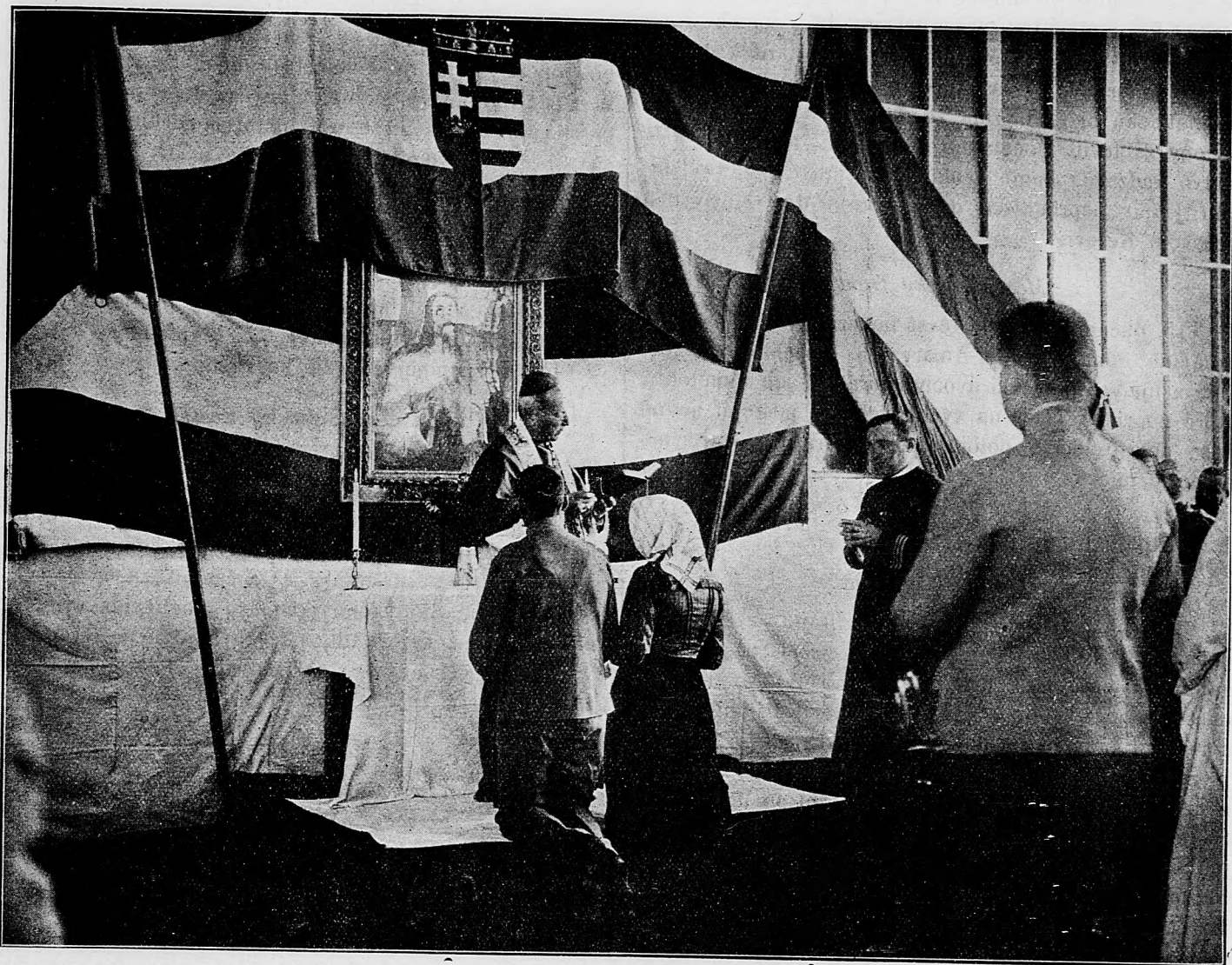
zov cieľom predvčerajšieho letúnskeho útoku na Mühlheim (Bádensko) boly by bývaly tamojšie železničné osady, v blízkosti týchto ale nepadla ani jedna jediná bomba nepriateľa, v meste ale zabili jedného meštana a druhého ranili. Vylučne vojenská škoda pozostávala z vybitia niekoľko okien nemocnice.

17. decembra. Od Armentiéresu na juhovýchod pred úsvitom jedno malé anglické oddelenie prekvapujúcim spôsobom vtrhlo do jednej našej posície a v našej

20. decembra. Palba našich pobrežných batterií odohnala nepriateľské monitory, ktoré včera popoludní strieľaly na Westende. Na bojovnom fronte pri čulej delostreleckej činnosti naše čaty previedly viac zdarných rozhodení.

Jedon roj našich letúňov napadol obec Operinghe, v ktorej sa sbiehajú početné spojenia nepriateľa.

Jedon anglický biplan pri Brügge v poveternom boji sme sostrelili. V ňom sediaci zomreli.

Válečný sobáš. Gróf Gustáv Karol Mailáth, osvietený pán biskup sedmohradský, v brassovskej nemocnici raneného vojaka Georga Csillaga sosobášil s Juliannou László. Svedkovia boli: Karol Huszár, krajiniský vyslanec kresť. ľud. strany a barónka Henrietta Apór.

palbe sa znova utiahlo. Ďalej na juh našou palbou prekazili sme jeden slabý pokus o útok. Ináče válečná činnosť následkom hmlistého počasia obmedzovala sa na slabé delostrelecké boje, na boje ručnými granátmi a mìnami na jednotlivých miestach.

18. decembra. Významnej udalosti nebolo. Proti mestu Metz nepriateľ urobil útok s lietacími strojmi, z ktorej príležitosti mestské museum silne porúchali. Inej škody sa ale nestalo.

19. decembra. Z frontu niet čo zvláštneho oznámif. Nepriateľskí letúni v noci opätovne napadli Metz. Len hmotná škoda sa stala.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Mezopotámsky front:

15. decembra. Pri Kut-el-Amare činnosť nepriateľského delostrelectva následkom našej energetickej palby zo dňa na deň klesá. Zdarnými útokmi naše čaty veľmi blízko sa dostaly ku jednej dôležitej posícii nepriateľa.

Kaukazský front:

Krem srážok patrol významnejšej udalosti nebolo.

Dardanellský front:

Naše delostrelectvo účinnive bombardovalo nepriateľské posície pri Anaforte, ďalej jeho lode v zálive Kemikli. Lode boli prinútené odplávať. Nepriateľské delostrelectvo neodpovedalo na palbu. Pri Ari Burne bol dosť prudký bombový boj a občas i delostrelecký súboj. Pri Sed il Bahre v noci na 13. decembra nepriateľ proti nášmu pravému i ľavému krídlu hádzal bomby a torpedá. Naše delostrelectvo umlčalo jednu nepriateľskú batteriu. Dňa 13. decembra naše strelecké zákopy zaplavili početnými bombami. Naše delostrelectvo hadzačov bomb vzalo pod účinnivú palbu a zničilo jedno nepriateľské opevnenie a dva mosty nad potokom Kerevis.

Mezopotámsky front:

15. decembra. Jednu časť na pravom brehu Tigra ležiacich domov Kut-el-Amare 13. decembra útokom sme zaujali. Zpomedi dvoch nepriateľských monitorov, ktoré po rieke Tiger na východ chcely postúpiť, jedno naše delostrelectvo potopilo, druhý vrátil sa na svoje predošlé miesto.

Kaukazský front:

Z tohto frontu niet čo oznámiť.

Dardanellský front:

Miestna palba každého druhu zbrane, zvlášte hádzanie bomb a torpedov. Naše delostrelectvo prinútilo zutekať nepriateľské lode, ktoré v prístave Kemikli chcely hľadať útulok. Pri Ari Burne dve míny, ktoré sme na pravom krídle rozhodili, zničily dve nepriateľské protimíny. Jeden nepriateľský križiak bez zdaru bombardoval naše posície, potom sa utiahol. Pri Sed il Bahre naše delostrelectvo prinútilo odplávať jednu torpedovú loď, ktorá sa k nám blížila, aby bombardovala naše ľavé krídlo. Naše delostrelectvo umlčalo i niekoľko nepriateľských batterií.

Mezopotámsky front:

16. decembra. Pri Kut-el-Amare boli občas boje delostrelectva a pechoty. Naše čaty na niektorých bodoch opevneného územia nepriateľom uložené suchozemné míny objavily a urobily ich neškodnými. Dňa 14. decembra naše čaty tu stavebným drevom naložené lode ukoristily.

Kaukazský front:

Významnej udalosti sa nestalo.

Dardanellský front:

Palba a zvlášte hádzanie bomb primerane ku predošlým dňom bolo pomerne slabé. Len na odseku Sed il Bahr hodil nepriateľ asi 3000 bomb proti nášmu centru, ale spomenutia hodného účinku nedosiahol.

V noci na 15. decembra naše delostrelectvo prinútilo odplávať dva nepriateľské dopravné parníky, ktoré v prístave Ari Burnu svoj náklad chcely vyložiť na breh. Jedon nepriateľský križiak, ktorý pri Sed il Bahre proti nášmu pravému krídlu začal palbu, trafily výstrely nášho delostrelectva, načo sa križiak utiahol na otvorené more. Naše delostrelectvo včera sostrelilo jedon nepriateľský lietací stroj.

Z ostatných frontov niet čo oznámiť.

Dardanellský front:

17. decembra. Na odsekoch Anaforty a Ari Burnu bola občas prestávajúca delostrelecká palba. Pri Anaforte naše delostrelectvo, ktoré odpovedalo na nepriateľovú palbu, umlčalo nepriateľové batterie, zničilo jednu posíciu pre strojové pušky a podpálilo tábor nepriateľa.

Na odseku Sed il Bahr jedna mína, ktorá vybuchla na ľavom krídle, docielila dobrý účinok. Nepriateľ proti našim posíciám zo zbrane každého druhu počal palbu. Naše delostrelectvo energicky odpovedalo na palbu, prekazilo ďalšiu palbu a k odplávaniu prinútilo jednu nepriateľskú dopravnú loď pri ústí Sighindere.

Inej významnej udalosti sa nestalo.

Turci a Suezský kanál.

Berlin, 19. decembra. «Vossische Zeitung» oznamuje z Amsterdamu: V Anglicku obávajú sa, že Turci Suezský kanál na severe alebo na juhu hlinou budú vedieť zastaviť, čím by znemožnili, aby kunónové lode mohly vplávať do kanála a zúčastniť sa v bojoch. Pezdĺž celého Suezského priplavu Angličania vybudovali opevnenia, ktoré vedia odporovať poľným kanónom. Vývin tamojších udalostí v Londýne s veľkou napnutosťou očakávajú.

Mezopotámsky front:

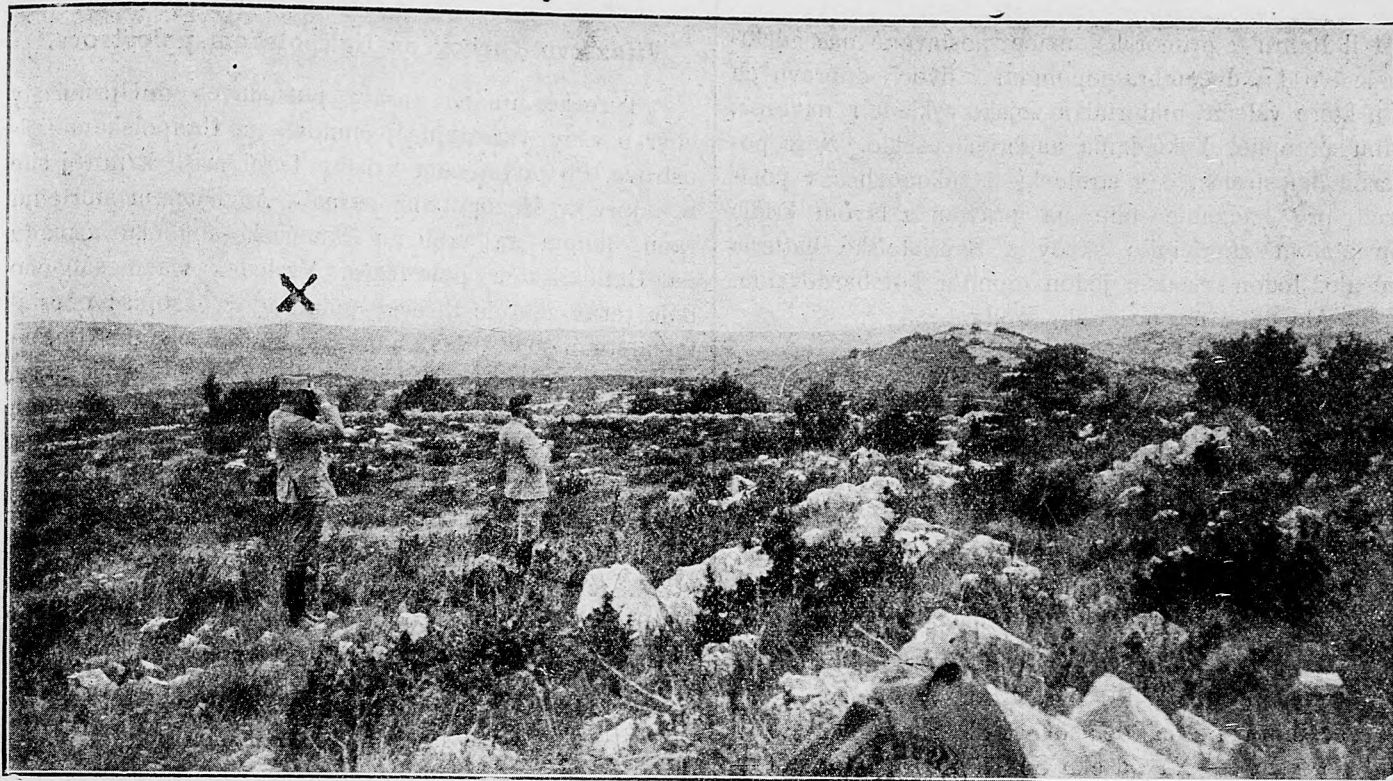
18. decembra. Naše čaty ďalej búrajú pri Kut el Amare pred hlavnou posíciou nepriateľove ochranné diela každého druhu. Naše ťažké delostrelectvo zdarne bombardovalo nepriateľove strelecké zákopy a úkryty v Kut el Amare. Nepriateľ znova upotrebuva náboje dum-dum.

Kaukazský front:

Okrem šarvátok patrôl niet čo oznámiť.

Dardanellský front:

Na odseku Anaforty bol časom prenasledujúci delostrelecký boj. Jedna z dvoch mín, ktoré nepriateľ tu rozhodil, vybuchla späť a nepriateľove strelecké zákopy spustošila. Ani druhá nám nezapríčiniła škodu. Naše čaty v nepriateľských streleckých zákopoch ukoristily veľké množstvo bodákov, patrónov a iného válečného materiálu. Na odseku Ari burnu nepriateľ proti nášmu pravému krídlu hodil mnoho bomb. Jedon križiak a tri pancierové monitory, taktiež pobrežné delostrelectvo za istý čas v rozličné smery pálily. Naše delostrelectvo zdarne odpovedalo na nepriateľovu palbu. Na odseku

Georg Szmrecsányi (X) krajinský vyslanec kresfanskej ľudovej strany, hlavný poverenik Červeného Kríža, na doberdovskej planine počas bitky.

Štefan Rakovszky (X) vyslanec kresfanskej ľudovej strany, predseda Katolickej ľudovej jednoty, nadporučik dragónov v predstráži v Rusku.

Sed il Bahru v prímorskej užine postavené naše delostrelectvo 17. decembra popoludní z dvoch dopravných lodí, ktoré válečný materiál a vojsko vykladaly na breh, jednu potopilo. Vykladanie na breh zaseklo. Naše pobrežné delostrelectvo v streleckých zákopoch a v posíciach pre hádzanie mín na pravom a ľavom krídle nepriateľom zapríčinilo škody a nepriateľské batterie umlčalo. Jedon križak a jedon monitor bombardovaním okolia Aldistepe nezapríčinilo škody.

Mezopotámsky front:

10. decembra. Pri Kut el Amare vyvinujú sa miestne boje. Boje s krátkymi prestávkami trvajú a pre nás sú zdarné.

Kaukazský front:

Niet žiadnej významnej údalosti.

Dardanellský front:

Na odsekoch Anaforty a Ari Burnu delostrelecký súboj a bombový boj. Pri Ari Burnu v noci zo 17. na 18. decembra našim delostrelectvom zapríčinený oheň trval do rana. — Na odseku Sed il Bahru nepriateľ — ako obyčajne — veľké množstvo bomb a suchozemných torpedov hodil proti našim streleckým zákopám v centre ľavého krídla. Naše delostrelectvo, ktoré naskutku odpovedalo na palbu, účinnive bombardovalo posície pre hádzanie torpedov a bomb, taktiež nepriateľské delostrelectvo, ktoré začalo páliť na nás. Nepriateľovo delostrelectvo sme umlčali. Jednu časť streleckých zákop nepriateľa sme spustošili. Jeden križak a jeden monitor bez účinku strieľaly vo všetky smery, potom sa utiahly.

20. decembra. Od včera na všetkých odsekoch frontu trvá zúrivý boj. Naše čaty pri Anaforte a Ari Burnu započaly všeobecný útok. Nepriateľ, aby na útok odpovedal, pri Sed il Bahre započal protiútok, ktorý naše čaty pri mimoriadne veľkých ztratách nepriateľových odrazily.

Naše čaty pri Anaforte a Ari Burnu zaujaly dôležité nepriateľské oporné body.

Naše delostrelectvo v radoch nepriateľa zapríčinilo ťažké ztraty. Naši statní vojaci, ktorí od mesiacov čakali túto offensívu, z príležitosti divých útokov proti nepriateľským streleckým zákopám dokázali obdivuhodnú smelosť a obetavosť. O krátky čas pri Anaforte a Ari Burnu bude možno najst už len nepriateľské mrtvolky.

Novšia zpráva dardanellského dopisovateľa agencie Milli o tomto víťazstve Turkov oznamuje nasledovné:

Pri Anaforte a Ari Burne úplne sme zbili nepriateľa. Naši vojaci pri Ari Burnu prišli k moru. Korisť je nesmierne veľká. Hustá hmľa umožnila, aby nepriateľ ušiel bez toho, aby bol zanechal veľký počet zajatcov.

Anglická zpráva o útoku.

Londýn, 20 decembra. (Reuter.) Úradne sdeľujú, že zo zálivu Savla a z Anaforty všetky čaty s kanónmi a vystrojením zdarne (!) odviezli na iné bojište.

Víťazstvo Turkov na Galipolskom polostrove.

Turecké úradné zprávy posledných dní prinášaly chýr o vždy vzrastajúcej činnosti na Galipolskom polostrove. Po podmanení Srbska Turci prišli k novej sile a najprv v Mezopotámii zasadili Angličanom smrteľnú ranu, potom sa vrhli na francúzsko-anglickú armádu na Gallipolskom polostrove. Výsledok viacmesačného boja teraz sdeľuje turecký poloúradný časopis: nepriateľ aj tu utrpel krvavú porážku, so zanechaním obrovského množstva koriste pri Ari Burnu utiahol sa k moru, kde sa jeho preriedená, ba snád na polovicu klesnutá válečná sila pod rúskom hmly na lodiach zachránila. Anglická zpráva hovorí, že sa podarilo tunajšie sily odviesť na iné bojište, čo je otvoreným uznaním úplného nezdaru. Pravdepodobné je, že tá veľká sila, ktorou hrdinskí Turci západnú časť polostrova očistili od nepriateľa, aj z južného kúta polostrova skoro smetie tam zašiacované francúzsko-anglické vojská.

Vojna na mori.

Potopené parníky.

Londýn, 15. decembra. 6535-túnový anglický parník «Otoric» potopili. Mužstvo vyjmúc dvoch Číňanov, zachránili. Traja Číňania boli ťažko ranení.

Berlin, 18. decembra. Wolffova agencia oznamuje: Dňa 17. t. m. popoludní následkom útoku jednej podmorskej lode malý križak «Bremen» a jedna zo spre-vádzajúcich ho torpedových lodí na východnej časti Baltického mora utonuly. Značná časť mužstva sa zachránila.

Šéf admirálskeho štábu.

Nemecká flotta prekutala Severné more.

Uhorská telegr. kancelária oznamuje z Berlina: Nemecké lode minulý týždeň prekutaly Severné more a 17. a 18. decembra cieľom dozoru nad obchodom v Skagerraku križovali. Pri tejto príležitosti preskúmaly 52 lodí. Jeden parník, na ktorom bol zakázaný tovar, zhabaly. Anglické lode za celý čas nebolo vidieť.

Náčelník námorníckeho štábu.

V Betleheme.

(Dokončenie.)

V Nazaréte bývala pobožná panna, Maria, ktorá bola zasľúbená Jozefovi. Jej pobožná duša bola pohrúžená do modlitby, keď jej skromný príbytok osvietilo nebeské svetlo a v tomto archanjel Gabriel takto pozdravil Mariu: «Buď pozdravená, milosti plná, Pán je s tebou!» Maria sa zadivila týmto slovám, lebo im nerozumelo. Anjel ju posmeľoval: «Neboj sa, Maria, našla si milosť u Boha. Hľa, počneš a porodíš syna, ktorého pomenuješ Ježiš.» Maria nerozumejúc slová anjela, takto odpovedala: «Ale jako je to možné, veď ja nepoznám mužského!» Anjel pokračoval: «Moc

Nebeského slietne na teba, preto ten, ktorý sa z teba narodí, bude Syn Boží.»

V tých istých časoch sa stalo, že hluk zbrani v celej rímskej ríši umlkol. V čase príchodu «panovníka pokoja» vo všetkých krajinách rímskej ríše panoval pokoj. Túto prajnú okolnosť použil cisár August a nariadil všeobecný popis ľudu. Národ izraelský bol podelený na pokolenia, preto každý izraelský do mesta pôvodu svojo pokolenia bol povinný ísť ku popisu. Takto sa stalo, že Jozef a Maria, poneváž pochádzali z pokolenia kráľa Dávida, z Nazareta do Betlehema, do mesta Dávidovho putovali ku popisu. Poneváž v meste vtedy bolo veľmi mnoho prespolných ľudí, preto nedostali miesta v hostinci, teda sa za mestom utiahli do jaskyne, ktorá v páde potreby tak ľuďom, jako i zvieratom slúžila za útočiste.

Nazaretská svätá Panna v tejto jaskyni bez narušenia svojej pannenskosti porodila svojho jednorodeného syna, Ježiša Krista. Najväčším divom neba a zeme je vtelesnenie večného slova. Spojenie sa Boha s ľudskou prírodou, aby ľudí zo svojej veľkej lásky ku sebe pozdvihol.

Dolu v doline nocovali pastieri a strážili svoje stáda. Odrazu celý obzor, nebo a zem ožiarilo nevidané svetlo, ktoré zaplnilo všetko. Svetlo, ktoré sa ligotalo, ale neoslepovalo, rozširovalo vlny lúčov, ale tieňu nerobilo. Svetlo ktorému sa žiadne zemské svetlo nepodobá, ktoré hlboko svietilo do všehomíra a do skrýš ľudských srdc. Bolo to svetlo Božie, ktoré v tú noc všetko osvetľovalo! A v tomto svetle zjavilo sa množstvo anjelov nebeských s vyjasnenými, veselými tvármi, v odeve z lúčov tkanom a nikdy nevidané zbožňovanie a blaženosť žiarila im na tvárach. A pod nekonečnými klenbami neba z tisícich a tisícich anjelských úst ozvala sa preradostná pieseň: «Sláva na výsostach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle».

Pastierov na tento nebeský zjav opanovala bázeň, ale vodca anjelských zástupcov takto riekol k nim: «Nebojte sa, zvestujem vám veľkú radosť, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, Ježiš Kristus. Najdete nemluvniatko, ležiace v jaslach.» A pastieri šli do Betlehema a tam našli Mariu, Jozefa a dieťa, ktoré ležalo v jasičkách.

Svetlo neobyčajnej nebeskej žiary videli a nebeskú harmoniu spevu anjelských zástupcov počuli aj v Jeruzaleme. Jaký účinok mohlo toto mať na Židov a na kráľa Herodesa, rímskeho miestodržiteľa? Židia na základe proroctiev poznali čas príchodu Vykupiteľa, ale čakali Messiáša so zbraňou v ruke. Že sa aj rimanskí pohania takto domnievali, toho dôkazom sú vyššie uvedené slová rimanského klassika Tacitusa.

V tom čase na východe slnca zaskvela sa jasná hviezda na nebi. Traja mudrci na východe, ktorí boli kráľmi, v nebeskom znamení poznali príchod očakávaného Vykupiteľa a pohli sa ho hľadať. Idúc za hviezdou, ktorá ich viedla, prišli do Jeruzalema a spýtali sa židovských kňazov a mudrcov: «Kde je ten narod-

zený kráľ židovský? Lebo sme videli jeho hviezdu na východe a prišli sme sa mu klaňať.» Židovskí hlavní kňazia a zákonníci, odvolávajúci sa na výšspomenuté proroctvo proroka Micheáša, odpovedali jednomyseľne, že sa v Betleheme narodil ten, ktorého hľadajú. Keď sa o tomto dopočul Herodes, veľmi sa naľakal, lebo sa bál o svoju kráľovskú moc. Preto troch mudrcov od východu tajne dal zavolať k sebe a riekol im: «Keď najдете to dieťa, pridte mi oznámiť, aby som sa mu aj ja mohol ísť klaňať.» Ale Herodes chcel vraždiť! Traja mudrci sa pohli a idúc všade za hviezdou prišli ku betlehemskej jaskyni. A vnúdc do jaskyne, našli v nej dieťa s Matkou Mariou a kľaknúc si klaňali sa mu. A otvoriac svoje poklady darovali mu zlato, kadidlo a mirhu.

Následkom božského napomenutia traja mudrci nevrátili sa k Herodesovi. Vtedy nemilosrdný tyrann, obávajúc sa o svoj trón, v Betleheme a na okolí dal zavraždiť všetkých niže 2 ročných chlapcov. Ale to jedno dieťa, ktoré na smrť hľadal, Herodesova vražedlná ruka nenašla. Jozefa totiž napomenul anjel, aby s dieťaťom a matkou ušiel do Egypta, lebo Herodes na smrť hľadá dieťa. A Jozef pojmul dieťa a matku v noci odišiel do Egypta. Povešť o tejto ceste Jozefa s dieťaťom a matkou vypráva nasledovnú milú historiú:

Svätá Rodina bola už v Egypte a cesta viedla ich vedľa role jedného fellaha (roľníka), ktorý práve oral a sial. Asi o hodinu, keď Svätá Rodina prešla vedľa fellaha, na koňoch cválala tadiaľ čata prenasledovateľov a spýtali sa roľníka, či nevidel prejsť tadiaľ jednu rodinu?

— Veru som videl — odpovedal fellah.

— A kedy prešli tadiaľto?

Fellah sa zvrhol tvárou k zasiatkej už čiastke svojej role a videl, že zrno, ktoré len pred hodinou zasial, nielen že sišlo, ale že sa už aj klasy sypaly na siatine. A takto odpovedal:

— Vtedy išli tadiaľto, keď som toto zbožie sial.

Nato prenasledovatelia Svätej Rodiny takto riekli:

— Teda ich darmo budeme prenasledovať.

A vrátili sa do Jeruzalema. Takto sa oslobodila Svätá Rodina.

Jozef do Herodesovej smrti ostal v Egypte. Vtedy sa vrátil do svojej vlasti, ale nešiel do Betlehema, lebo sa bál nástupcu Herodesa. Lež šiel do Nazaretu. A Ježiš bol poslušný svojim rodičom a prospieval vekom, múdrosťou a milosťou u Boha i u ľudí.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XXIII. triadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčený kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Osloboditelia.

Že z jakých príčin vypukla terajšia svetová vojna, na to bolo už dostatočne posvietené. Anglicku bolo nepríležitosťou, že sa Nemecko mravne a hmotne vzráha, Angličania boli žiarliví na svojich nemeckých konkurentov, ktorí svojim rýchle vyvinujúcim sa veľkopriemyslom podmaňovali svetové tržišta. Angličania chceli zostať neobmedzenými páni na mori, kriým okom pozerali na vývin nemeckého námorníctva. Heslom bolo: zlomiť vzrastajúcu moc Nemecka. Francúzi sa zaoberali s myšlienkou revanžnej vojny, chcú zpät dostať El-sasko a Lotharingiu, ktoré krajiny roku 1871. utratili. Rusko chelo byť pánom na Balkáne, jeho cieľom bolo teda zlomiť moc monarchie. Snahou Ruska bolo aj podmanenie Haliče a Bukoviny, aby pre Rusko dosť páčivej poľskej otázke raz na vždy koniec urobilo. O Talianoch je známe, že rozšíriť chceli hranice Talianska na škodu monarchie, chcú si privlastniť celé pobrežie Adriatického mora. Z takýchto pohnútok povstalo ukrutné krviprilievanie na svetovom bojišti.

Pravda naši nepriatelia v povedomi svojej veľkej zodpovednosti, veci ináč vysvetľujú a radi sa predstavujú čo osloboditelia. Angličania vraj chcú oslobodiť Europu zpod nemeckého militarizmu. Francúzi oslobodiť chcú francúzske obyvateľstvo El-saska a Lotharingie. Rusi oslobodiť chcú Slovanov v Haliči a Bukovine a Taliani zas Talianov v južnom Tyrolsku a na pobreží Adriatického mora. Takéto vysvetlenie je krajšie, len to je chyba, že není dostatočné ku odvodneniu veľkého krviprelievania.

Od dlhých rokov všetky európske štáty usilovne pracovali na vyzbrojení a organizovaní vojska. Pokoj, ktorý sme posledné desaťročia požívali, preto sme pomenovali ozbrojeným pokojom. Vo vyzbrojení vojska Nemecko kráčalo najrýchlejšie a najdôkladnejšie, k čomu vo veľkej miere prispel vyvinutý nemecký veľkopriemysel. Všetky štáty, teda aj Nemecko zbrojily sa a organizovali svoje vojská tým cieľom, aby si v páde potreby životné svoje záujmy obránili mohli. Zlomenie nemeckého militarizmu teda toľko znamená, aby sa Nemecko stalo malomocným a neschopným obrániť svoje záujmy voči Anglicku.

Nemecký ríšsky kancelár nedávno dokázal štatistickými dátami, že v El-sasku a v Lotharingii je nemecké obyvateľstvo v prevažnej väčšine. Následkom toho snahy francúzskych osloboditeľov nemajú veľkého základu a oprávnenosti. Podobne sa veci majú aj v južnom Tyrolsku a na pobreží Adriatického mora, kde sa väčšina nemeckého a talianskeho obyvateľstva mení dľa jednotlivých vidiekov.

Poliaci v Haliči nikdy nebažili za ruským osloboditeľom, veď jedine haličskí Poliaci požívali takú slobodu, na základe ktorej boli si vstave udržať svoj národný charakter, vyvinovať si mohli svoju materskú reč, nie tak, jako Poliaci v Ruskom Poľsku, ktorých Rusi všetkými prostriedkami násilne odnárodňovali.

Rusi, prv než vytiahli z Haliče a z Bukoviny, spustošili celé vidieky, rozrúcali príbitky obyvateľov, znivočili ich majetok, vystavili ich tej najväčšej biede, tomu najväčšiemu nedostatku. A čo robia Taliani? Mesto Gorica leží v rumoch, obyvatelia, ktorí ešte tam zostali, žijú hrúzplné dni. Takto vyzerá práca tých takzvaných osloboditeľov. Tie kraje, po ktorých títo osloboditelia (!) chodili, za dlhé roky budú cítiť následky tejto návštevy.

Srbsko a Belgicko tiež ďakovať môže anglickým a francúzskym osloboditeľom svoj smutný osud. Aj neutrálne štáty mnoho podstúpili a trpia následkom toho, že Angličania celú premávku a obchod po mori obmedzujú a prekazujú. Vôbec títo osloboditelia tak si počínajú, jako keďby všetko pod ich diktátorskú moc patrilo, jako keďby všetko len im malo slúžiť.

Jaký veľký rozdiel je medzi nami a nimi. V krajoch, ktoré naše vojská a vojská našich spojencov okkupovali, zavládol poriadok, pokoj, započal sa nový vývin na každom poli verejného života. Dôvera obyvateľstva stále vzrastá, všetko prichádza do riadnych koľajníc.

Po týchto skúsenostiach kto nepriateľom uverí, že nesledujú sebecké ciele, že ich neženie hrabivosť a ziskuchtivosť, lež že chcú konať prácu oslobodenia?

Na štíte Krnu.

Z tlačového válečného stánu oznamujú: Ponevác o veľkolepých výkonoch a obdivuhodných bojoch našich tam bojujúcich bataillonov, medzi dvetisíc metrov vysokými bralami vrchu Krnu dosiaľ veľmi málo sami vojenski zprávodajci len z počutia písali, preto som s jedným uhorským, jedným nemeckým a jedným rumunským novinárom navštívil našich medzi orličmi hniezdami bojujúcich vojakov, aby som priniesol chýr o tých, ktorí prekonali také ťažkosti, aké si ani predstaviť nemožno a odtrhnutí od nás na pustých vrchoch utvorili si svet, aby mohli obrániť naše hranice. Boje na Krne nemožno pripodobniť k boju žiadneho druhého bojišta. Čo sa tu stalo, to prevyšuje boje v Tyrolsku a všetky ťažkosti francúzskeho a ruského frontu. Ďaleko od železničnej čiary, v takej výške, kde tráva nerastie, na sossúvajúcich sa bralách, v ktorých nemožno jaskyňu vykopať a kde ani chodník nikdy nevedol, v dvadsaťstupňovej zime a v sňahových závojoch bolo treba utvoriť švarmlíniu, aby sme zadržali valiacu sa taliansku presilu. Naše čaty spravily nové cesty a opravily všetky vozové cesty a chodníky. Táto práca ešte i teraz trvá. Tisíce mulíc sa hemží na cestách, chlapi lopatami odhadzujú sňah, druhí pália drevené uhlie a topia sňah vo veľkých cisternách. Keď sa na jednu minútu rozide na dolinách zaľahnutá hmla, na protejšom úbočí ako keby sa hemžily od potu pariaci sa mravci po cestách, ktoré si sami vyšlakovali.

Ale všetko toto je ešte len za frontom, napredku vo fronte je inakšia, ale nie menšia práca. Tam treba

robiť strelecké zákopy v nepriateľskej palbe, na melkom skáli z piesočnatých vriec, inde zas v brale alebo zo zákop treba vyčerpávať vodu dlhými drevenými varechami, ako majú rybári. Potom neprestajne celý deň pracujú na prekážkach. Talianska armáda už bola na okolí, keď jedon náš vojenský sbor príjduce zo Srbska na päť kilometrov od nepriateľskej palby sasadnul z vlaku. Ale ačkoľvek naše pohyby medzi vrchmi slabé sily zakrývaly, Taliani sa predsa opozdili s obsadením výšin a naše čaty ďaleko mohli postúpiť napred. Prvé sídenie sa bolo krvavou a obnovujúcou sa srážkou s alpinskými. Naše strašné napruženie síl skoro malo odmenu: taliansky útok sa zlomil a my sme vedeli podržať čiaru Lom—Plato—Tolmein—Mrzli Vrh, a veru nepriateľ tu dlho robil pokusy o prelomenie a boj o toľko bol ťažší ako karpátske boje, lebo na Krne nemožno krokom nazpät ísť: alebo všetko ostane naše, alebo po nasledujúcu čiaru všetko prepustíme.

Zpočiatku štyri talianske sbory stály v palbe na tomto okolí. Boli to vojaci z Piemontu a z Genuy s dobrým delostrelectvom, ktorí chavlitebne bojovali a značnú časť svojho mužstva bez každého váhania obetovali. Keď videli, že je všetko marné, vtedy sa aj oni zariadili. Prístroje na hádzanie mín pozdejšie upotrebovali, ako my, ale teraz tým viac, čo zas ukazuje ten zvláštny zjav, že sa Taliani i napriek svojej rýchlosti so všetkým zapozdia. Ich palba je rýchla, jako ich reč a na sňahových poliach takmer za každým krokom som videl zelenkastú škvrnu stôp ich ťažkých granátov. Útok nepriateľov nedeje sa v švarmlíni, lež medzi bralami napreduje na spôsob húfu, proti ktorému naši bakančoši najradšej ručné bomby, v boji z blízka ale dýky upotrebojú. Táto dvojaká zbraň, ďalej palba našich kanónov do boku je to, čo nervy talianskych vojakov nevydržia a od čoho aj ten najprudší ich útok zmäkne.

Cesta viedla ma na štít Krnu, kde uhorskí bakančoši závidia o to, že kto odrazí viac talianskych útokov. Videl som veľkolepú svornosť, lásku jedného k druhému a takrečeno nepochopiteľne dobrú náladu v tých vysokých regiach, kam aj draví vtáci len preto vyletia, aby bľadali mrtvoly pandnutých hrdinov. na pamiatku ktorých veliteľ dal postaviť mraomrovú pyramidu.

Taliani radi mnoho hovoria a tí piati dôstojníci, ktorí sa s osemdesiatimi chlapmi dnes dostali do nášho zajatia, neboli dlho nedôveriví. Na moju otázku rozpovedali, že ich pred tým každé dva dni zamieňali, ale posledne za pätnásť dní neprestajne boli na fronte. Medzi talianskymi dôstojníkmi niet veľkého oduševnenia, ale svoju povinnosť každý plní, odpovedali mi na otázku. Potom ešte rozpovedali, že veľa mrzli, do konca novembra ešte nikto nemal zimného vystrojenia. Veľmi sa divili, že sa našim vojakom dostane po tri, zajatcom po dva koberce, kdežto u nich aj dôstojník má len jedon koberec. V švarmlíni dostávajú len syr a studené jedlo. Divili sa aj nášmu zdravotníckemu zariadeniu. Jedon oficier bol ranený a o desať minút

už bol obviazaný. U nich, hovorili, obväzovacie miesto je veľmi ďaleko ale ináč sanitécke pomery sú dobré. Mnoho hovoria o válečných rozkazoch Cadornu, ktoré sú oduševňujúce a z válečného stanoviska podobajú sa známym rozkazom Joffreho. Od zajatých dôstojníkov som sa dozvedel, že každá ich kompánia má päť dôstojníkov, naproti tomu však obecni vojaci sa ponosujú, že z ich rezervných dôstojníkov mnohí len na základe mimoriadnej zkušky dostali svoj rang a ani len s kompasom nevedia zachodiť.

S akýmsi dobre padajúcim, uspokojujúcim pocitom som sišiel z Krnu, lebo nech sú Taliani akýkoľvek, všetka ich snaha, usilovnosť sa zmari tam, kde velitelia tak milujú svojich vojakov, ako tu miluje veliteľ svojich Uhrov a kde z ľudí ani napriek dvadsaťstupňovej zimy, záplavy granátov a strašného zápasu nevymre poznanie povinnosti, sebadôvera a milovanie vlasti.

CHYRNIK.

Všetkým našim ct. dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám srdečne prajeme šťastlivý nový rok!

Vianoce jeho veličenstva kráľa. Jako z Viedne oznamujú, jeho veličenstvo kráľ ztrávil vianočné sviatky v schönbrunskom kaštieli v kruhu rodiny jeho najmladšej dcéry arcikňažny Marie Valerie.

Vianoce svätého Otca Pápeža. Kollégium Kardinálov svätý Otec Pápež Benedikt XV. v slávnostnom výsluchu prijal 24. decembra. Blahoželanie Kollegiuma tlumočil kardinál *Vanutelli*, ktorý v jeho reči poukázal na tragické polozenie Europy a všeobecnú túžbu po uzavretí stáleho pokoja. Svätý Otec dojatý ďakoval za blahoželania Kardinálov a ubezpečil ich o tom, že neustále pracuje, aby o potrebnosti uzavretia pokoja presvedčil najširšie kruhy sveta. Svätý Otec za tým vo výsluchu prijal praelátov a duchovenstvo pápežského dvora.

Vďaka svätému Otcovi pápežovi. Z Viedne oznamujú: Z ruského zajatia následkom zamenenia prepustení invalidi, dôstojníci a vojaci jeho svätosti pápežovi, ktorý veľkodušne započal pohyb v záujme ich prepustenia, poslali prípis, v ktorom sv. otcovi vyslovujú vďaku a oddanosť. Prípis opatrený viac sto podpisami v stredu, 22. decembra, odovzdali pápežskému nunciu-sovi Scapinellimu s prosbou, aby ho poslal svätému otcovi pápežovi.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia skut. vnút. tajný radca. osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy i v bežiacom školskom roku k spomoženiu žiakov kapitulskej rímsko-katolíckej učiteľskej pripravovne obetoval 2000 korún; kapitulské kňazstvo na ten cieľ dalo 143 kor., nedecký dekanátsky okres 12 kor., oravsko-podzámsky dekanátsky okres 13 kor., kubínsky dekanátsky okres 27 korún. — Námestovskú faru dostal hornozubrický farár Vendelin Schwarz. — Kanonik

dr. Ignác Zimmermann ohľadom na svoj pokročilý vek odstúpil od spravovania kapitulskej kassy a oddal svoj vážny úrad kanonikom dr. Fridrichovi Rolnému a Petrovi Wjehovi. — Štefan Missik, farár vo Velkom Hnilci, veľmi ťažko ochorel. — Lúžňanský dočasný administrátor Béla Kovács poslaný je za kaplána do Poprádu.

Čirkevná slávnosť v Starej Vsi (Spiš). Hanušovský dekan-farár Peter Kravec 19. decembra v sprievode peknej reči posvätil v Starej Vsi ten nový obraz, ktorý pre hlavný oltár tamojšieho farského kostola zhotovil akademický maliar, professor Ludvik Tary. Prekrásny obraz predstavuje nanebevzatie Panny Marie a je veľmi podareným napodobnením svetochýrneho obrazu talianskeho maliarskeho umelca Tiziána, ktorý žil v šesťnástom stoly. Pôvodny obraz ochraňujú v muzeume Benátkach. Tary osobne bol v Benátkach študovať tento obraz. Cenu obrazu 2200 korún obetoval veľkodušne Jakub Bohinszky, staroveeský farár na odpočinku. Tary obnovil i staré fresky, svätiny podolinského farského kostola, pre uhorské národné muzeum maľoval stenné obrazy starej jedálne Červeného Kláštora, umelecky vymaľoval nedecký kostol a zhotovil dva krásne oltárne obrazy do kostola kacvinského.

Hrdinská smrť. Levočský rodák Vilhelm Schanzer, rezervný poručík 26. pešieho pluku, po trojnásobnom poranení hrdinskou smrťou zomrel vo Wolhynii v Rusku. — Z Baňskej Bystrice oznamujú: Honvédske zástavník Gejza Herdina hrdinskou smrťou zomrel na severnom bojišti. Mladého hrdinu dá rodina doviezť do Baňskej Bystrice, aby ho tam uložila na večný odpočinok.

Vyznačenie nemeckého cisára. Jeho veličenstvo dovolil, aby podfeldmaršall Imrich Hadffy prijať a nosiť mohol od nemeckého cisára darovaný železný kríž prvej triedy, plukovníci Ján Mestitz a František Jankovich, podplukovník Ladislav Juhász, majóri František Nyékhelyi, Julius Tavassy a Koloman Némethy, kapitáni Karol Székely a Jozef Pongrácz, nadporučík Ernest Báró, všetci z 9. honvédskeho pešieho pluku, železný kríž druhej triedy.

Vyznačenie Červeného Kríža vo Spiši. Arciknieža Franc Salvátor hodnú odmenu udelil Spišiakom za bezistné únavy okolo liečenia a zaopatrenia ranených vojakov, keď nadžupanovi stolice poslal pre nich jeden dôstojnícky čestný odznak, 23 čestných odznakov druhej triedy, 85 strieborných čestných medailov a 18 bronzových čestných medailov.

Válečné milodary. Pre rodiny narukovaných železničiarov košicko-oderbergskej železnice, v mesiaci novembri doma ostali súdruhovia sossbierali 2789 korún. — V Podolinci 5. decembra sriadene válečné odpoľudnie pre vianoce vojakov prinieslo čistého osohu 370 korún. — Veriaci lešnickej farnosti na vianoce bojujúcich hrdinov obetovali 45 korún.

Zatvorené školy. Podžupan stolice spišskej, pre šarlach na neistý čas zatvoril ľudové školy v Rokusách.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Uhorským Saleziánom ku vystaveniu domu poslali: Trnavský arcibiskupský námestník, praelát-kanonik Pavel Jedlicska 1300 kor., ostrihomský pomocný biskup Ludvik Rajner 1000 kor., satmársky biskup Tibor Boromisza 500 kor., ostrihomská kapitula 300 kor., ostrihomský praelát kanonik Ján Graefel 300 kor., baňskobystrický biskup Farkas Radnai 280 kor., biskup Medard Kohl z Ostrihoma 200 kor., vesprimský opát-kanonik Julius Reiner 200 kor., Karol Zgama, farár obce Mélykut, 200 kor., praelát-kanonik Ferdinand Rott z Budapešte 150 kor., nitriansky biskup gróf Vilhelm Batthány 100 kor., Tibor Hajdu, arciepát v Pannonhalme 100 kor., szombathelyská kapitula 100 kor., veľkováradský kanonik Béla Grósz 100 kor., ostrihomský praelát-kanonik Teofil Klinda 100 kor., spišský praelát-kanonik Anton Kurimszky 100 kor., Arnold Kussinszky, premonštratský kanonik v Leleszu, 100 kor., vesprimský praelát-kanonik Štefan Rada 100 kor., pätikostolský kanonik Julius Wajdits 100 kor., veľkováradský kanonik Ludvik Gabriely 100 kor., pápežský praelát Ján Molnár, podpredseda krestanskej ľudovej strany, 100 kor., Štefan Székely, professor b.-pešťanskej university, 100 kor., Gustáv Pécsi, professor v Ostrihome, 100 kor., Jozef Téglásy, duchovný v Hámboru, 100 kor., Franc Erdósy, farár v Sarisápe, 100 kor., Ján Foltin, farár v Bajóte, 100 korún. — Satmársky biskup dr. Tibor Boromisza na rozličné válečné ciele novšie obetoval 3700 korún. — Ostrikomský kanonik dr. Teofil Klinda, na válečné ciele Katolíckeho Karitásu dal 100 korún.

Smrť. Michal Herman, predstavený levočského kláštora Minoritov a gymnaziálny professor na odpočinku, 12. decembra v 61. roku života svojho zomrel. — Vdova po Jánovi Árvaymu, rodz. Hermína Breznyák, po pobožnom prijatí sv. sviatostí zomierajúcejich 10. decembra v 54. roku života svojho zomrela v spišskom Šavníku.

V ruskom válečnom zajatí. Podľa zprávy Červeného Kríža spišsko-richvaldský mládenec Ondrej Bombara, honvéd 9. pešieho pluku, o ktorom od jásene 1914. nebolo chýru, upadol do ruského zajatia, internovaný je v meste Nischnij Nowgorod (Europejské Rusko). — Od spišsko-richvaldskeho gazdu Ondreja Harendarčika, rezervného delostrelca 18. decembra zase prišli dve karotky do Richvaldu. V jednej karotke ďakuje za jednotárske pozdravenie a posielala vzájomný srdečný pozdrav všetkým údom richvaldskej organizácie Katolíckej Ľudovej Jednoty. Tú dlhu cestu dopisnice urobily za šesť týždňov.

Srbská vláda mala účasť v sarajevskej vražde. Zo Sofie oznamujú, že Čaprašikov, bývalý vyslanec Bulharska v Belehrade, spolupracovníkovi «Vossische Zeitung»-u počas rozhovoru povedal nasledovné: Svedkovia a listiny svedčia, že srbská vláda mala účasť v sarajevskej dvojnásobnej vražde. Ubezpečujem vás, že onedlho budeme môcť uverejniť listiny, ktoré túto skutočnosť bezpochyby dokážu.

Vojenské vyznačenia. Honvédske plukovník Alexander Förster, rodák zo spišských Vlachov, vyznačený bol s rádom železnej koruny tretej triedy. — Poprádsky rodák Ernest Payer, poručík 34. pešieho pluku, dostal odznak chvály (Signum laudis). — Zástavnik Alexander Kottler, syn gňazdanského lekára, za svoju hrdinskosť preukázanú na bojišti vyznačený bol s nemeckým železným krížom a s veľkou striebornou medailou. — Zástavnik Ján Jávorszky, rodák zo spišského Šavnika a dobrovoľník firer Brunó Schmidt, rodák zo Spišskej Novej Vsi, za svoju hrdinskosť preukázanú na srbskom bojišti dostali nemeckú válečnú záslužnú medailu na stužke nemeckého železného kríža. — Jeho veličenstvo kráľ za hrdinské chovanie sa pred nepriateľom Móróvi Balassovi, rezervnému poručíkovi 9. honvédskeho pešieho pluku, udelil vojenský záslužný rád tretej triedy s válečnou ozdobou a strážamajstrovi Pavlovi Tassemu korunný strieborný záslužný kríž na stužke medailly hrdinskosti.

Milliardy na dobročinné ciele. Z Hamburu oznamujú: Ondrej Carnegie z príležitosti svojich 80-tych narodenín povedal, že úmyslom jeho je: celý svoj majetok obrátiť na dobročinné ciele. Už od dlhšieho času snahou jeho je, dľa možnosti, ulaviť ľudskú biedu a na ten cieľ vydal už 1600 millionov.

Z ruského válečného zajatia. Spišsko-richvaldský gazda Ondrej Harendarčík v svojej, 9. nov. datovanej a 14. dec. došlej karotke zo Spasskoe pri Wladiwostoku nemecky píše svojmu richvaldskému duchovnému, že zase dostal od neho karotku (už druhú), čo mu tú najväčšiu radosť spôsobilo; slovensky nemôže písať, bo je zakázané.

Spočítanie ľudu v meste Lodz v Rusko-Poľsku. V meste Lodz nedávno spočítali ľud a výsledok je nasledujúci: V Lodzi (nerátajúc vonkajšie mesto Valuty) býva 185.861 mužov a 237.219 žien; počet obyvateľstva je teda 423.635. Za katolíkov sa uznalo 210.815, za protestantov 52.234, za židov 155.992 a rozličnej inej viery 3994. Dľa národnosti: Poliakov je 180.017, Nemcov 86.622, Židov 153.115. Počet vzdialených obnáša 25.193. Tí vzdialení sú zaiste odišli ruskí úradníci, fabrikanti a kupci.

Dar jeho eminencie kardinála knieža-primasa. Zo Skalice sdeľujú, že jeho eminencia kardinál knieža-primas dr. Ján Csernoch skalickému Gvadányiho kruhu daroval 500 korún. Skalický Gvadányiho kruh následkom válečných pomerov, ako aj iné spoločenské kruhy, tohoročné svoje účty tiež s deficitom zavrel, ale týmto darom knieža-primasa veľká čiastka deficitu kruhu bude zaokrytá. Neočakávaný dar knieža-primasa vzbudil veľkú radosť.

Štyristotisícokorunový dar našich vojakov. Z tlačového válečného stánu oznamujú: O veľkolepom duchu našej armády podáva dôkaz sbierka, ktorú zaviedli v armáde Böhm-Ermolliho; za niekoľko dní nasbieralo sa 400.000 korún. Tento obnos mužstvo a dôstojníci tejto armády vložili do válečnej požičky; úroky venujú

podporovaniu vdôv a sirôt uhorských a rakúskych vojakov, ktorí na bojišti padli alebo zomreli na chorobu, pritiahnutú na bojišti. Túto podporu každoročne na Vianoce rozďajú. Každá vdova dostane 400, každá sirota 200 korún.

Do ruského válečného zajatia upadli nasledujúci spišskí baníci: Michal Al-nauer Nižná Slovinka Jozef Bucskó Prakdorf, Jozef Buresák Nižná Slovinka, Michal Csebrík Nižná Slovinka, Franc Csécs Nižná Slovinka, Ján Csollák najml. Nižná Slovinka, Franc Csupák Smolnická huta, Ján Elischer Prakdorf, Ferdinand Fekete merník z Hernádskej doliny, Ján Ferenc Nižná Slovinka, Ján Filla Smolnická huta, Koloman Fleischer, pomocný banický merník Kotterbachy, Jozef Ganz Nižná Slovinka, Michal Gergovszky Nižná Slovinka, Gustav Gröschner Smolnická huta, Franc Gursák Nižná Slovinka, Michal Gursák Nižná Slovinka, Michal Hodbavny Nižná Slovinka, Ján Hartmann Smolnická huta, Štefan Jablonovszky Smolnická huta, Valent Klotz Nižná Slovinka, Jozef Klučík Nižná Slovinka, Aleksander Ladnai Nižná Slovinka, Eduard Lerch Smolnická huta, Ján Leskó Prakdorf, Pavel Majerník Nižná slovinka, Jozef Malinák Nižná Slovinka, Peter Mamrák Nižná Slovinka, Ján Múrasz Nižná Slovinka, Arpad Mudri Kotterbachy, Georg Papp Nižná Slovinka, Eduard Pavlánszky banický merník Prakdorf, Ján Petricska Nižná Slovinka, Adolf Pieger Nižná Slovinka, Štefan Piszko Nižná Slovinka, Peter Pojďák Nižná Slovinka, Samuel Polónyi Nižná Slovinka, Ondrej Richweisz Nižná Slovinka, Štefan Schefesik Nižná Slovinka, Anton Schmidt Smolnická huta, Jozef Somsák Kotterbachy, Jozef Spissák Smolnická huta, Ludvik Straskó Nižná Slovinka, Matej Steiner Nižná Slovinka, Anton Tálka Smolnická huta, Ondrej Takács Nižná Slovinka Karol Tóth Nižná Slovinka, Štefan Turcsán Nižná Slovinka Ján Tyekár Nižná Slovinka, Jakub Weiszhaupt ml. Nižná Slovinka, Ján Wnczel Nižná Slovinka, Eduard Winkler Smolnická huta, Franc Witkowszky Nižná Slovinka, Jozef Witkowszky Smolnická huta, Koloman Zavilla Smolnická huta, Emil Zékány Kotterbachy, Georg Zofesik ml. Nižná Slovinka.

Mesto sa prepadáva. Veľké nebezpečie hrozí rumunskému mestu Jassy, vlastne Ficaul zvanej štvrť mesta. Od dávna pozorujú, že sa zem pod celou štvrťou mesta prepadáva, následkom čoho sa i domy začínajú klátiť. Vláda cieľom preskúmania ohrozovanej časte mesta poslala odborníkov, ktorí však ustálili, že by ochranné práce vyžadovaly také veľké obete, že je o mnoho cieľuprimeranejšie všetky domy štvrť mesta vyprázdniť a majiteľom domov umožniť, aby sa na inom priestore mesta osadili. Domy, ktorým hrozí bezprostredné nebezpečie, už i začali vyprázdňovať.

Koľko obyvateľov má Petrohrad? Z Genfu oznamujú, že v Petrohrade tieto dni skončili popis ľudu. Petrohrad má poltresta miliona obyvateľov, z týchto je 200.000 utečencov.

Vo viedeňských kaviarňach popoludní nedávajú bielu kávu. Z Viedne oznamujú, že miestodržiteľstvo 18. decembra vydalo nariadenie, v smysle ktorého tamojších kaviarňach popoludní od 2. hodiny do večera neslobodno predávať mliečnu kávu, ani žiadon nápoj, ku ktorému je mlieko potrebné. Tento zákaz vzťahuje sa i na sušené a konzervované mlieko.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotýčny zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Z 12. spoločného pešieho pluku komárňanského: Paulik Jozef (Nyitra) 8, Paulik Michal (Galgóc) 3, Paulovič Michal (Maniga) 10 z. (totožnosť presne nie ustálená), Pecháč Michal (Nagyrepény) 9, Peitl Anton (Érsekujvár) 3 z., Petró Mikuláš (Vágsellye) 3 z., Pikler Alexander (Tótmegyer) 3, Pintér Benjamin (Zsére) 1, Pis Ján (Szebed) 10, Póc Ján (Nyitrabánya) 4, Póc Jozef (Nyitrabánya) 6, Podmanek Jozef (Szkacsány) 1 †, Podolák Štefan (Sziklavárhely) 9, Podolik Ján (Privigye) 4, Pokorni Karol (Nyitrabajna) 9, Pokus Jozef (Nyitraperjes) 8, Polovits Martin 4, Pósa Ján (Sopornya) 3, Pósz Andrej (Nyitrabánya) 10 z., Pósz Juraj (Nyitrabánya) 6, Pozsonyi Jozef 4 z., Prausze Štefan (Érsekujvár) z., Prešinszký Ján (Nagycétény) 2. náhr. komp. z., Pritzl Ján (Nyitramedence) 6, Raab Pinkas 6, Rác Štefan (Rajcsány) 2, Rajka Jozef 7, Rajkó Ján (Kalász) 7 †, Rán Juraj 7, Rapári Albert (Kislapás) 7, Reczika Vavrinec (Zsére) 2 z., Reiter Jozef 3, Benedek Ignác 5 z., Repka Florian (Bélapataka) 1 †, Révész Adalbert 9, Ribánski Michal (Nagyudvar) 9, Richter Andrej (Felsőpróna) 4, Richter Sylvester 1. náhr. komp. z., Róka Gašpar 4 †, Rosenbaum Jakub 8, Ruz Karol (Bajmócska) 10 z., Schéry Adalbert (Galgóc) 4, Schlüssler Móric (Nyitrasárfó) 8, Schnürer Pavel (Nyitrabánya) 1 †, Schön Jozef z., Schönfeld Móric (Nyitrabajna) 8, Schwarcz Andrej 4. náhr. komp. z., Sčibrik Jozef (Vágsellye) 1, Šenkarik Ludvik (Bucány) 7, Ševčík Jozef (Komját) 3 z., Šifalovič Juraj 9, Šima Andrej (Berenés) 11 z., Šimon Karol (Nyitranagykér) 6, Šimonek Jozef (Bánkeszi) 2 †, Šimunek Michal (Bánkeszi) 2, Škuša Peter (Habovka) 10, Špačil Ignác (Bajmóc) 5, Španik Jozef (Erdőmajor) 9 †, Šramko Jozef (Vermes) 3, Stanga Štefan (Magyarsók) 3, náhr. komp. z., Steiner Ármín z., Štrečko Franc (Tardoskedd) 10 †, Strka Ján (Sopornya) 6, Such Franc 8, Sulgan Imrich (Érsekujvár) 8, Sulka Jozef (Komját) 3, Sunyi Ján 3 †, Šupa Vendel (Práznóc) 6, Šupka Rudolf (Nyitratészér) 7, Švec Adam (Nyitrabajna) 11 z., Švec Dantel (Kismánya) 3, Šveda Jozef (Vágfarkasd) 5, Sveidik Ján (Hegyeshely) 10, Szabó Pavel 6, Szabó Štefan 3, Sádecki Melicher (Bánkeszi) 10, Sandecki Vincenc jednoročný dobrovoľník frajter (Bánkeszi) 10, Safner

Jozef (Berenés) 7 †, Szako Jozef 10, Szani Peter (Nagykér) 1, Szánti Július 10 †, Száraz Franc (Negyed) 4 z., Szatyna Peter (Bélapataka) 6, Szegecs Jozef 7, Székely Karol 7 †, Szellőcei Franc 4, Szépe Gabriel 4, Szilágyi Gejza (Vágsellye) 7, Sipina Imrich 3, Szirtók Franc 8, Sztás Franc (Szelőce) 3 z., Sklenár Franc (Galgóc) 6, Sliž Jozef (Šintava) 2.

Pozvanie

na hospodárske prednášky vo Veľkých Bélicách.

Krajinský hospodársky spolok behom mesiaca januára po celej krajine vydržiavať bude hospodárske prednášky, ktoré spojené sú s vojenskými záležitosťami. Takéto prednášky v celej nitrianskej stolici len vo Veľkých Bélicách, a síce vo veľkej dvorane Gazdovského Kruhu vydržiavané budú v nasledujúce dni: 2., 6., 23. januára a 2. februára.

Ku týmto prednáškam povolávame malých gazdov zo susedných obcí. Prednášky začnú sa vždy o 4. hodine popoludní a držať ich bude Ludevít Sándorházy, sekretár Nitrianskeho Hospodárskeho Spolku.

Nagybélic, dňa 24. decembra 1915.

Predsedníctvo Gazd. Kruhu.

Odkazy redakcie.

C. O. B.: Poslanú 1 kor. ku podpore nemocných vojakov a 1 korunu na válečný sirotinec odovzdali sme na patričnom mieste. — G. S. P.: Vrelé vďaky za poslané. Príležitostne vďačne upotrebíme.

Vyborné šijacie stroje,

taktiež bycikle a gramofóny, vo veľmi ľahkých cenách na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almásy-tér 14.

Pýtajte si veľký obrázkový cenník zdarma.

Oznamy prijíma administracia „Krestan“

BUDAPEST, Szentkirályi-utca 28.

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazeniami ozdobený cenník, ktorý obsahuje bohatý výber osožných v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dieťa hodín

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásielca
BRUX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4.20, 5.—. Strieborné K 8.40, 9.50. Nicklové budičky K 2.90. Hodiny s kukučkou K 7.85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Záměna povolená, alebo návrat peňazí.